

Издаван суботом.

Цијена:

За Црну Гору и Аустро-Угарску на годишну 4 ф., на по годишну 3 ф., на четврт годишну 1 ф. и 50 денарија.

За Босну и Херцеговину и остале земље у Јерменији и Американи на годишну 50 френка, на по годишну 10 френка, на четврт годишну 5 френка.

ГЛАС ЦРНОГОРЦА

ЛИСТ ЗА ПОЛИТИКУ И БИЊИЖЕВНОСТ.

Преплате шаде се у складу са цијеном поштом. Преплате шаде се у складу са цијеном поштом. Преплате шаде се у складу са цијеном поштом.

ПОЗИВ НА ПРЕТПЛАТУ.

Свршетком овога мјесеца истјече претплата многих наших претплатника, те их лијепом молимо да претплату што прије пошаљу.

Лист стаје:

За Црну Гору и Аустро-Угарску:

На годишну френ. 6. —

На по годишну 3. —

На 1/4 год. (3. мј.) 1. 50

За Босну и Херцеговину и све остале земље:

На годишну френ. 20. —

На по годишну 10. —

На 1/4 год. (3. мј.) 5. —

Претплатници из Аустро-Угарске, (Босне и Херцеговине) нека шаљу своју претплату поштом или уплатом на име Петра Рамадановића у Котор са означеним да је за „Глас Црногорца“.

Претплату на наш лист у Србији прими књижевник В. Валожића у Београду.

Претплатници с других страна и из Црне Горе нека шаљу своју претплату у плаћеном до Цетиња или у Управу Државне Штампарије.

Ц е т и њ е, 25 марта 1893.

Администрација „Гл. Црногорца“

ХРИСТОС ВАСКРС!

Кад нам дуго траје зима, него гдје друго у околним мјестима; али се ва то ми и више радујемо повраћањем животу Божије природе — веселоме прољећу. Што које добро додаци дође, то га човјек жељније дочека. Осејтајив пролази из једне крајности у другу већка су значаја од оних штедних, неспиритних. По томе и прољеће има своју достојну вредност тек тамо, гдје су дуготрајни

ЛИСТАК „ГЛАСА ЦРНОГОРЦА.“

О „ПЈЕСНИКУ И ВИАМ“.

Књижевне оцјене.

В. Иа „Виама“.

И опет долази вила црногорскога Господара роду у походе, доносили са собом прерасан дар, или да прајне речемо, ударје за ову дубав, коју осјећају Хрвати и Срби према својем пјеснику. Имали смо прилику, да осјећујући „Потоњета Абенсеража“, „Хајдану“ и „Пјесмо“, вилесмо на види све врлине пјесничког талента и обилежимо главне значајке његове загријаво носанје. И најновије дјело његово ујамчује, да је Килаз Никола права пјесник свога народа и да му је вила још увијек у пуној јаску снаге. Не ћемо да понављамо, што смо већ рекли о његовој поезији, него ћемо радије у кратко упознати приједне читатеље с најновијом његовом пјесмом „Пјесник и вила“.

Ни у једном дјелу не показује нам се пјеснички романтични идеализам у тако жарком свјетлу као овдје. Дана, едубодна, зрична епиграфа пјесничка нагдје не мијенила биједе са немогућношћу тако, као у овом дјелу. Оно, што је близу и што је далеко, садашњост и прошлост, божанске ства-

шњегови, смирнице и дута пичи. А управо на тој цијени оно је овдје, међу овим горама, које стоје сада отпријемају своје врхове и тиморо. До душе и ако је била јака отудом, и ако је смијег могао свуда засути и коња и коњика, ми се нијесмо цомели, на нијесмо ни зебли толико, научени да у луу пјесма, пошто ова пјеса не може доћи него само добро.

Тијем добром не сумиљује нас никада Божија природа; ако и кашње, она и код нас доноси увијек — жељено прољеће.

Дивећи се с једно стране зеленилу свиле отиље, уживајући у мирисе шаренога цијећа, гледајући с радошћу развијање пјешних пунозак, а — све за све — цодравајући са добродошлицом пјеснику прољећа и на Довану: ми опет с друге стране, испуњени хришћанском вјером и побожношћу, уздижемо душевне своје погледе горе и одајемо дужну благодарност Ономе, који је све то тако најбоље уредио. Та је благодарност урођена Србину Црногорцу снага, а особито —

„Данас над се живот враћа И баљави и дудима“.

Изу назива у нас она Божија благодат, по којој, чујући се живи у ускрсују Божијих дјела, вјерујемо да је и Бог васкрсао.

То је символ хришћанске вјере, у којему смо ми тврди као камен.

За тај символ узато је и народно наше вјеровање, по којему стојимо пред важијем догађајем: када ће попуцати званица на рукама српскога Прометеја, а Србин ускрсити славу и на крају и на мору славу. Понављајући снаге године у хришћанској побожности прославу великог дапашигет праиника, ми у исто вријеме понавља-

ри и човјече, пучка предања и умиа алегорија итдје се не уирштавају у тако живу симболску цијелну као управо у „Пјеснику и вили“. Оно је зајамачно најромантичнија пјесма Килаза Николе. Множина слика, које или приклавују разна чувства и мисли, портрете и свјетске прикоре, сасвим одговарају пјесничкову заносу за средњи вијек, на Душаново царство. — потпуно пристају његовој сну о јединству Срба. Гледајући круту збицу, пјесник бјежи у царство лијепих снова, те једини наглавак на садашњих понора налази у слови српскога народа.

Народна слога и сав о Душанову царству два су стожера, око којих се окреће цијела пјесма. Према њима је пјесник удесно композицију своје пјесме.

У почетку пјесник полетним ријечима признава виљу, да се опет с њиме поразговори. Вила долази и видићи пјесничкову забринутост оштрим ријечима кори садашње Српство. Пјесник га брани, и ако не тајн његових мана. Али му вила срдито одвраћа, на међу ниним погрјешкама пребације Србину:

Час се срчи на Русају, Час га Бугарском каву трави; А в Хрвати, прави брати, Све замечаш иште вражи.

А Чела је отуђио, Тон га једна ом подијо И мудрост му и вјештину Он вазијек припозио.

мо и крвјелимо у души својој то неважно вјеровање, које ће се, кад тад, извршити.

Вјерујући у Бога, вјерујемо у саме себе: у живот, у опетинак — у будућност своју.

Вјера је тако пушка, е — нијеку нама — да је није, требовало би је —

морала, који чува човјека да не поерне у глуп „метежа овог ништожака“; да не утоме у мутни мир смртних мана и порона; да не изпадне у „потисе валове“. Вјера крвјели и држи; она веже и приближава човјека највећему идеалу човјества, истини — Богу.

Пријесто црногорски, као што је необорни стојер, који је никада држао и подрживао сваку лудску врлму, тако је био умијен и будни чувар српске православне вјере. Црногорац, угледајући се у свему на тај славом овјечани свој пријесто, угледао се и у погледу своје лијепе вјере, те је исто неоскрвљеноу крои сва армениа до данас сачувао. Он је добро разумио велике учитеље човјства и јунаштва, своје младе Господаре, да му је у вјери спас, па ју је за то и брала, за њу падао и крв пролијетом, знајући, — да ће му она сачувати под Дованом цијело Српство.

Држећи се непоколебиво те прадједовске вјере, ми смо вјекове проживјели и дочекивали итљасто прољеће увијек са подизањем снагом и готовошћу, да умремо за опште народно ускрсује. Та готовост освједочена је сваком приликом као непобитна истина; јер сви одаучни наши кораци до сада, далеко од нас какве предроминантности и пристране намјере, имали су пред собом за цијел искључиво народ-

Пољачка га страшиња судба Нати бола, пат' је чује; А јаднога што Славана Давид стоје — стало му је!

Словеначке мртве страже, Српим запада која бдије, Жале се ојаћа, жале је вјера, Као да је збада није!

Али ју поирава пјесник: Старијег брата Руса, Као оца поитоваће; За Хрвати, свог бизанела, Кап потоњу прав даће.

Сва осталу браћу дуби, И судба га њима брижи; Како неће, је з' му ниво Од те друге браће близи?

Вила тад отаме корити и самога пјесника-вадара, што само пјеса, и не достоји придигнути сви народ. Пјесник понавља своје вријеме и луде, није он тако лине вјере као мила, на зато је опрезан, гдје би се вила дјело неодваљне борбе. Зато мила вила, нека му каже, како је у небесима, јер му треба мира и утјехе иезије мисли и српском дау. Вила му стане мислиом бееједом описивати небески рај и припоиједа му, како је молила Бога, да јој даде црне очи на мјесто плавих; и Бог ју зато казни, а од сула, што их је пролила, створило се Селдарије језеро. Каолије се Бог одлучио и они угледа Скадарско језеро, Црну Гору, вајањени крај, што га има свијет.

но добро, носим на себи и чат чисте српске мисли.

Било је крваве борбе са туђином — а и са својдем; али ни у једној ни у другој ми нијесмо никада сврћали с овога пута, који нам је од мекана означен као лудима и Србима. У међусобним размирицама држали смо се —

Те двије човјечнице јесу траг овога пута, којијем је Црногорац као Србин до данас прошао. Тај пут јест прави српски пут, пут истине, који води будућности народној — ускрсују нашем. Онај, који је животом и радом својим показао човјечаству, како му треба живити и радити! који је смрћу својом усмртно непријатеља наше, а ускрсујућем ускрсао род лудски — Бог свемогући показао је прадједовима нашим тај спасоносни пут, којег ћемо се и ми, праумуди и ховни, непоколебиво држати — на страх душмана наших.

Ова је вјера тврда, ова ријеч непоповијатна.

Али — „ускрсења не бива без смрти“ — и по томе, ко хоће да вјечно отиље, мора непримљиво умријети. Фошнас је научно учитељ рода човјечега ријечју и примјером, које су се тврдо држали и неустрашиво шаедовали наши преци. Они су спапавали по тамницама, саршавали на коду и вјешалима, падали у крвавијим борбама једино за то — да не окрему вјером у своју народну будућност. И они су у грозним мукама вапијали: „Оче, не могу нише!“ — али су ипак хтјели умријети, да смрћу својом зајамче живот

Овај јој крај даје Бог за мирал, овдје ћа она ијесмом тјешити и разговарати јунаке. Тако се растаје ијесник о виллом, па ће се о њом опет састати на прољеће, кад отале ницат цијеће.

Овим крвским уводом, у којем је на веома поетичан начин својена бртва пјесничкова око Српства и његова дубав спрам Црне Горе, ијесник нам отвара перспективу у даљини тецај пјесме. Ниме је ијесник уједино пододјела праву „локалну боју“, коју је одржао дилем цијеле пјесме, на уједино на прави романтични начин онојно дубав и домовинској црногорској природи и саварствено о великој будућности српској.

На прољеће излази пјесник, да се опет састаје са виллом, и наводије неколико строфа о својем владарском раду, да у народу својем увиријемо штованје Бога, правду и сабоду.

У то долази вила, па док је ијесма прије текла у свечаним осмерцима, она се сад јавља живим четвирцима, у којима вила мика пјесника, да полети на обвсту и на снас народа. Пјесник јој одираћа, да је црногорска сабла увијек знала вјешити на слободу, али би се лудим ама, тач би ју динас ваводно, јер нема — слободо. Вила му дозна у цијет пријатељство његово са руским царем, али ју поучава владар, да се она слабо разумије у политику, те ју моли, да с њиме

ваш. Па и ми, синови њихови, нијесмо радни, не радимо, нити смијемо друго радити, него поуздамо корачати по стопима славних отаца наших. Наш је живот глумица отаџине наше, од које ће Српство, као нажда, уживати чисти приход у добити.

Али шта је један живот?... „Једна сламка међу пихорове?“ „Гдје није снага, ту се и водом квостаје“; јер треба не само хтјети, него и моћи. — Сама је Бог јединији животом спасао све друге; Срби морају сви за једнога, а један за све да раде и — ако треба — да гину. Једино — у тако уједињеним силама снага је наша. Жртве су до душе окупе; али је успјех сигуран. Све међусобно заједнице иниција, ни преко прага. У интересу оштега ствари, ко је човјек мала да се удигне над личним хитером. Српство је пред ускрнућом; оно треба обилатих дарова на олтару своје: спољности, попуштајности, авраанања, избљажња, браства, дубави и — слоге.

Ако желимо бити страшни душмањима својим, треба да смо јаки и погодни дома. Само слога Србина спасава.

То су наше жеље и мисли на Великадан, на Христово ускрсење, које пратимо без разлике свакоме брату Србину о мора до Дунава.

У нама је наша побједа, наше свесрпско народно ускрсење.

Христос васкрсе!

САДНИЧНИ ПРЕГЛЕД

1-га априла по новоме прославили су словенски родољуби у Љубљани 26-огодишњацу свога политичког листа „Словенски Народ“. Овај независни орган наше словенске браће почео је изићи из први пут у Штајерској, у Марибору на Драви, под уредништвом приједнога, оада по којнога, Антула Томшића. Нега је заслужено генијални словенски романописца, Јосип Јурчић, те „Словенски Народ“ изаша од г. 1872 у метрополи Словеније. Успркос савјема непријатеља и борбама, „Словенски Народ“ уздржао се на лисним политичкога јунака као неустрашиви поборник својих народних права и промишља народне идеје. Он је непрестано заговарао и заговара међусобну слогу браће Словенаца по Истрији, Горицији, Кра-

прегледа пригорска мјеста, највише своје Снадарско језеро. Тако долази мисао до старе Дуње, оједошине ризике величине, на њи се тако сасвим природно намеће референција о отаром Риму и о узроцима, зашто је пропало римско царство.

Ово ће изаут, што на прале
Свети ошол на поште;
Темно оно, ко се бахти,
И у туђе које тече!

Виза му дошле, да не би пријећао
туђега, кад би настојао окупати
орисе немца. Њихов се разговор опет
врати на Рим, на јесенику виза
да је у Риму постало ново Петрово
царство:

У мач маче ново царство
На тамеду од ватине,
То ће оно бити трајно,
Надвр' првог' величине!

Пјесник се жали на садашњага човјека, и пита:

Ја ли узрок вијан ова
Електрима и од пара,
Та се човјек по узрел
Већ у дуго ова старе?

Жали се и на жене, али му виза кра-
ти, да настави, јер га сјећа, накову
је приједну жему добио на другарицу.
И сада почне виза казивати прошлост
Срба почевши од њихове сеобе на југ.
Крпологијским редом напомиње виза
ове владаре српске и гдје њихове,
заноси жалосне догађаје Српства све

ској, Корушкој и Штајерској; а у
неки вријеме стојао и стоји у непре-
видној душевној заједници са југосла-
вским народима. Уредништво нашега
листа одавало се прослави јубилеја
„Слов. Народа“ шездесим бројањом:
„Честитамо двадесетогодишњи ју-
билеум жељећи да и у будуће као до
сада напредујете и успијевате на добро
и напредак народни!“

У Риму се догодило прошле недје-
ље, 25 марта по новоме, нешто као
атентат на Краља Хумберта. Када се
Краљ возио на колима пут Вила Бор-
гезе да присуствује некој тамошњој
свечаности, бацно се на краљевску
кола неки Луиђи Берарди грудом земље
умотаном у хартији. Заникован је с
мјеста узвишао и предао полицаји.
Подаргнут лекарскоме нештито дова-
лао се да је умоболан од вјерског он-
патива. Истражили путем осведочило
се, да је Луиђи Берарди још 1882 г.
био осуђен у Риму од шортиника на
осмогодишњи затвор због уморства. По
надржаној кави отишао је у Америку,
откле се ту скоро вратио. Сада му је
31 година.

Турска је влада званично опро-
вргла гласове изјесног дијела јевроп-
ске штампе о тобожним немирима у
Кесарији, Египту и Мерсиану, као и
о пислу над Хришћанима. Званичне
„Српске Новине“ вишу, да је Porta
послала 6. о. м. својим представницима
код сила потписница берлинскога уго-
вора циркуларну денешу, која гласи:

„У пошлале вријеме многи је-
вропски листови публиковали су вијести
о неким немирима у Кесарији,
Египту, и Мерсиану, као и о пислу
извршеном над Хришћанима. У самој
пак ствари, позтаврарила су нека лица,
која су и сама пријавила, да су рас-
простирала издајничке плакате. Ова
празнична и закова полицијска мјера
послужила је за повод сензационим
телеграмима, које су у иностранство
послали личности, које имају интереса
у томе, да ситуацију у тим дистрик-
тима представе као поремећену.“

Су 172 гласа изабрао је францу-
ски Сенат Шалемел-Ланура на пред-
сједништво. Овај гласовни број већи је
него онај, који бјеше прије неколико
недјеља био на Жиди Феррија, јер је онај
број био само 148. Шалемел-Ланур —
наше ирашки „Politik“ — стипри је
био у четвртком изабран чланом фран-
цуско Академије на мјесто Ренана. Он
је рођен 1827 год. По занату је жур-
налиста. Са својих слободоумних на-

до оного свијетског вијеша, који је
Србији дочекао истом са кућом Нема-
њића. Сад она отане славити славне
дане Немањича, описивати срећу наро-
да, који је умно дубити господаре
своје, и напомињати велику тежину
народа, да изабрије „крушу Истока“.
Саушајући изјесник ове ријечи, удара
у занос и жали, што није живио у то
доба. Но виза му вели, да Српство
данас о надом гледа у њега, и пуна
га, да прегне. Његови маговор на кон-
цу изостава пјесники и долаје:

Ово ће се понути,
Кад усано ова рука,
И кад ми се миза народ
Од садашњих трос муча!

Тад виза настави приповиједати суд-
бину владања Немање, који је ударио
први јани темел српској држави; сла-
ви Саву и редом рине прошлост срп-
ску. Не устручала се описивати и гра-
них убиства, која су се догађала на
српском пријестолу, док не дође до
Душана, који погибе под Цариградом,
и до нејерскога Вуканшина. Своје на-
димање завршује о потаним описом
косовскога боја, код којег главни у-
зрок недаће одбија виза на Рим, који
је ускратио помоћ! Пјесник се жали
на грешку судбину косовску, а виза га
тјеша, да је то пошледица старих зала,
и показује му, како је Србији и по-
слије катастрофе на Косову полу ри-
дно виза деспота, који су се просла-

вора био је проглав 1861. После је
три године одустиа вратио се опет
у Француску и радио као публициста.
У вријеме рата 1870—1871 именован
га је Гамбета префектом Лиона. У
„Republique Francaise“ радио је Ша-
лемел-Ланур на страни Гамбетаној
снагом своје ријечи и пера за репу-
бликанску ствар. Год. 1876 буде
Шалемел-Ланур од града Марсеља
отаремљен у Сенат, а дошвије имено-
ван почлаником републике у Верну и
Лондону. У министарству Ферријеву
узоа је год. 1883 шортвој годишних
послова. Шалемел-Ланур — пријатеља
на „Politik“ — који је темелити по-
знавао и обожаватељ. Шопенхауера,
приједи као један од најважнијих му-
жова на опортунитичку странку.

О положију у Бугарској, поводом
руског инте, „Граданин“ нише, да се
је у велико пограјошило што се је
Бугарима као устава, а још нише када
се је бугарска црква одијепила од
окуменскога патријархата. Бугари ни-
јесу били никада особито тврди у
вјери, а њихове партијачке вође јесу
све само прости искудо-либерали и
низамисте. Стамбулов је као Каравел-
лов, који је инело у своје изваничноме
органу, да је православаље андхронич-
нам. У нижем свештенству има много
отпадника и евангеличних прирженика
Стамбулова. При томе у „собрању“ има
шћи много, који вастунају мисао о
сједињенју са Римом.

Истражна парламентарна комисија
у италијанској амери почела се раси-
дати увјерена да нема ни угледа ни
моћи да што постигне. Крисон је
дефинитивно дао оставку на предсјед-
ништво, а за њим су пошва Жанил-
Роси и Манжо.

Векерле, угарски министар пред-
сједник, и Хијероним, министар уну-
трашњих послова, изаше се у Бечу.
Министри брвае у пријестоници због
унутрашњих изједничких послова. Ни
прво мјесто имају они да испосудују код
Његова Величанства санкцију закон-
ске основе о грађанским матицима,
пошто су предходно мениселовали сви-
кацију законске основе о рескрипцији
жидовско конфесије. Сви су нагледи
да ће се сада држати конференције
заједничких министара, на којима ће
се подробно расправити и парадити
предрачу на делегације, које се имају
састати у мају мјесецу.

Крвава борба између Осјека и
Пожеге, коју су водили због тран-

визи јунаштва, и ред патријарха, који
су освојили народ. После је нада цар-
ства вјешало се Српство у планине
и гудуро, гдје су се сачували Лиз-
рови манасти — слободе и освете!
Косово је унијело Црнога Борћа, уз-
дигло дух шумадинске раје, надисало
пригорскога владаре у светој борби на
слободу.

Јав потоња српске пјесме
Његовомом лиром јези!
Звонком сабле Лаарове
Давилова сабља вези!

Тако се завршује пјесма.

Књига обсеже 206 страница, а
највећи дио пјесме замире појасет
српскога народа, на име од стра-
нице њи до краја. Само казивање по-
вјести прекида пјесники директни мје-
стима, као што је на пријер мје-
стима пјесника, да је живио у доба Нема-
њича, или маговор виза, да се пје-
сник лати оружја. Особито је еретни
поинта, кад виза казује, како је пошвије
смрти Душанове код неслоге српске
добјежља у Зету и молила се Богу за
спасење народа! За славном сирдом
иде пјесником признавање осветничких
духова, кад се говори о Вуканшину.
До колдне се висине подиже пјесни-
кова снага, нема пошведене ријечи у
тој згоди:

Загрните, Немањичи,
С анатомом на грешници!

сверсадне жељезничке пруге, која је
мирала потећи од Осјека и спојити
средњи дио Славоније са Крајинско-
словенском жељезницом, сада је ко-
начно ријешена у корист града Осјека.

ПРЕГЛЕД ЛИСТОВА

„Дисни Лист“ из Биограда дошло
је у 57 и 58 броју под насловом „Цр-
на Гора“ шездесим чланак, на који
обраћамо особиту пажњу наших чита-
лаца:

Ајва, која се од најјесног времена
води против Црне Горе и ако није оправ-
дана, али је разумљива. Она се удешава
по изјесном плану, изчињеном од гра-
ница Црне Горе. Све клевете и интриге,
које се јављају час у једно поштвањој
пштањи, час издију у једном биоградском
листу и ако су заогриуте правитом стараша
на будатав младежане, али ће и лејшу
у политички повластити да се постава на
тамошњим смјерова и да им је поста-
ва на једном истом мјесту, да им је ин-
спиратор једна исто лице.

Свакако та ајва не може имати оправ-
дања, јер оно што изјесници Црне Горе
тврде, нема никаквог стварног основа.
Нити се је у Црној Гори појавио пошрет
за увођење уставности, нити би тава
пошрет, кад би га и било, имао дубоког
коријена и основица у Црној Гори. Тамошњи
пријатељ мизави не стварају потребу да се
уводи Устав. Не ћемо томе да сажемо да
је Црна Гора немала примитивна, знала,
на јој није до Устава. Напротив! Црна
Гора са својим идеалистичко и јунашким
сја као адем имен Валдманов Полуострв,
Црногори је по природи баатар, наметан
и у томе погледу најјесно не уступа ни
једном народу на Балкану. На иша, ми као
Срби и пријатељи друге српске независне
државе на Балкану, не би били да то да
у кој почку уставни експерименти, који
су се већ у толико пута показали несрећни
у осталим балканским државама. Нама би
врло мило било, кад би Црна Гора још
била поштећена од таквих експеримената,
и радујемо се што су истог мизави и
мјеродавне чименице у Црној Гори, та ће
она, заоста, и бити поштећена од тих ек-
сперимената.

У уставним, т. ј. либориницима уста-
вности у Црној Гори и није стало до
уставности, нити би је они и мислили
изводити, ако над би им да то и била
кружена могућност. То није је, једном, миза,
код којом се српвају мизави изјесно-
личне и провратичке намјере. Треба Црну
Гору дружави, треба својет увјервати
лико тамо „ри независности“, како је на
пругу ерујација, а на све то узбржано
појави виза наћи и мизада и узроча, а то
је нити миза ко то, — да Црна Гора
иће да има Устав! Јер независности теи
не може бити без узроча, ерујација без
повода, нити би им вјеровао да ће један
чистав народ бити независан са ставом,
са којим нема узроча да буде независан.
Треба ствар начинити вјервањим, могу-
ћим, те су за то одмах и мизави и узроча
и повода, и то велики, највећи. „Народ
ова Устав, а они ово велике Франција не

Али народ поштедите,
Кун'та само издајнице!

На ми сада дозвољете,
Заједничкој комисији,
Да в' пришеи сузом вјеша
Руком ставим на грешници!

Пјеснички је схваћена ситуација, кад
виза жели, да се сакрије у планине,
док се други Душан роди, а пјесник
ју одираћа од тога и виза:

Свакоју ми душу виза!
Гуларе ми надхвљана!
На о сирот и о будо
Будућности, друго, свиза!

За истом сврхом иде и овај моменат,
кад виза прича, како је са Радша
приматрала косовски бој. Там постаје
савица изјесничкија, а доида се једно-
личност хисторијскога изабрајања. Она
су „интермези“ прави бисери у том
историјском лицу. У нама је лирска
душа пјесникова нашла пратнике, да
даде одушка својим родољубним миз-
стима.

Она је пошвет српскога народа
визијави на лирску мачи, по кој по-
стаје пјесник романтично-лирским Ка-
чићем српске историје. Нама се иша
чини, да је велики опсет ове пјеснички
оцњавне пародне пошвети дошле на
штету самој идеји пјесме; јер док им
пјесник заносим ријечима истиче по-
требу народне слоге, мора у пошвети
небројено пута приклињати грдно уби-

даду! То је узви, то реверен пјесмама Јадикована нових црногорских реформатора, који, а то је био и најинтересантније, а нијесу у Црној Гори!

Како што у Црној Гори нема неодо- водотва, тако у њој нема ни неодоход- ника. Они су на граница црногорских, а има их једна толико велика на раним пр- стају. Зашто је велика дрвоот, за та шачица сумњивих индигуа, који се то- варе, преживљајући огорчење са туђинских и Српству непријатељских трезва, поку- шава да убједи свијет о неким неодоход- ству у Црној Гори, а себе да престави као чисту Францију неодоходника.

Тенденција ова јавна на Црну Гору изражавања је. Великом сусједу црногор- ским и историјом „пријатељу“ Српства, изазива не иде у рачун, што су одишари у Црној Гори неодоходници. Треба дати ламутити воду, да се лавина зови. Исту игру видимо у Србији. Поштованом сусједу никад и никако не гди кад су у Србији неодоходници и за то је онагда готово да притечу у помоћ, да се стварају трезваци и тасе. Радикална владавина није му годила само на то, што су на првоме мени прилазило у Србији базе неодоход- ника. Подијељено је даде драга сусјед у свакој прилици могу, да се радикални ре- жим опитави о њу и нашо. Давно га ви- димо како изоста либералима, под њога толико омраженим „русификацијом“, само на то, да сулбије радикалну струју и да на површини истану они, под којима прилази у Србији никад неће, нити могу бити неодоходници.

Исти мотиви изазивали су и гадну, алегоријску пјесму на Црну Гору и лантиског Јој Господара. А најинтересантније је тајан посао тушта и сувише. Поред семитских штанин, напало се и монголско вајина Црногорца, који, да то што им се не осу- нише митове неоправдане амбиције и не изумишше бедни депони, ступише у служ- бу туђину против своје Оттавине, против свога Господара, против свог народа. Ова неоправдана јавна на Црну Гору радикална је у толико, што сусједу не годи неодо- ходници стеме у сусједу црногорским о- волова и што једним Маму Врбичи и Коми, не може бити милаја Црна Гора од његова — депа.

Врбиче, коме је милаја туђинска ба- ронаса ватула од црногорског војводе, коме се радије сједи на поклоњеном спазлаву у Њикачу, но на харијеном малу у Пандурци, — не може бити боља но што је.

За то је ова јавна радикална и ако није оправдана.

Поштомани [о] је тако, гдје су и би- лачица савезници. Инспиратори, нова ба- ров и геса им, нитишом солидарни у пред- логотом неодоходнику свакој ствари у Црној Гори у шотару својег провадног тардеша. Али се у Панашићу побилу најаве главе, то је у митовним очима већ револу- ција у Црној Гори, ако је на управљива варама (Котница поглавном чеа), а није овај, то је у њих већ гинитио рагнадања, излаз говења слободних, реформаторских ознамената и тако је иде у бесмисленост.

Још нешто не можемо прећутати. Крива нам је и боја нас, што је у влади јавна ухва и једна углодан биоградски лост.

Ми држимо, да је српска дужност нама, овамо у Шумадији, да ми што не

става и преваре на пријестолу, а немогу у народу. Тако његов ланос да про- шидим врелопима донекле губи тло, јер читатељ не жали, што је нестало та- кове прошлости. Можда би било доста, да се је пјесник задивовно сланим ејај- них дана кућа Неманића и рефлекси- јом о Косову поду. Контраст прошло- сти и садашњости био би онлија, жи- вотворнија. Што се пак тиме самога свирања историјских чињеница, пје- синика не подвезује строга критика, јер не иде за научном сархом, него за умјетничком. Зато пропуншамо расправ- лати и и међама будућег српског цар- ства према хрватском државном праву. Таква питања рјешавају недина исто- ријски догађаји.

Има још нешто, што нам се чини, да није на ухар пјесми. Пјесник је о пуниим правим истиним на појединим мјестима своје субјективно стаповиште, напоменуто многе чињенице, које чита- телу упућују, да случај митешкога владара Црне Горе. Желећи приказати борбу немале збице са лантисним иде- лом, пјесник се је сретно домислио, да највише разговор између себе и ње. Он сам везува реални основи садаш- него политичкога живота, а вила пав- ланоси едикту идеала. Према је роман- тичном начину прикладно, да мјешта збицу и сав, онет се не чини годно, што се пјесник у пјесми приказује, као да сада прва пут слуша прошлост

можемо помоћи носострими Црној Гори, на треба им да [о] одмажемо. У мене умутрашно ствари не треба да се мјешта мави глас онда, кад би тај глас био по њу штетан. А помагати т. зв. реформаторско смјерове, који се у ствари ничим не раз- личује од црногорских смјерова, изази вава, но интенијима Српству неприја тодежи туђина, знача гријешите против Српства, против себе.

Чудно нам долази, да се у Биограду ништа не чини против лантиса напала, ко- ји су управљени лично на Његово Висо- чанство Књаза Никољу, ма да су тами на- пади митовни и смислу Устава и штат- парског закона. Да се тако што учинило против ног другог страног владара, тада би се најлесно већ до сад преминуо и Устав и закон, а мислимо, да те дужно обноре заслужује од сваних странајих владара у првом реду Н. В. Књаза српског Црне Горе.

Ти лични напади свалаче веће нау- дати гласу Н. В. Књаза Николе. Он је и као јунак, и као пјесник, прослављени себе, прославно своју Црну Гору. Као добар владар учаротно је и проницарно сво- ју државу и много учинио на културни и економски напредак своје државе. О те стране дава, Црна Гора и њен Господар не губе ништа, али није лијепо, није срп- ски, да тами напади могу долазити и из — српске Србије!

Ма да смо увијерени да ће сва ова јавна остата без икаквих штетних пошљеди- ца по Црну Гору, ми смо вила по српској и националној дужности исписали ове рет- ке да протумачимо смјер и поравало ове лантиса гадно јаве. М. Манашић.

РУСИЈА И ЊЕНИ НЕПРИЈАТЕЉИ

„Тријестински „Diritto“ доноси под овим насловом шљедени чланак: 1)

Нијести, који сам стужу на Петро- града и који сам [изва], да је у руској престоници држата онах дана војничка конвенција под предједничком самога Цара, на којој се одлучило, да се подигну нове тарифе уздух граница Половије, и да се поведе још неколико дивизија војске на западне границе, шта више, да се уредере други 12.000 војника у Бесарабији — страном замућују своје прија- теља противника ола велике славноне империи, а особито његовој русоносној штанин; тијем више, што се зна, да су на тој конвенцији присуствала највеће личности русоог војништва, између којих: неодолико велики војвода: генерал Гурко — Fladell и Deј ови славноне; но- славни берлински и бечки, Шувајев и Лобанов; руски војнички вилану и Бачу, пушачки Бујон; војнички командант Воло- кије, генерал Ганемски; војнички коман- дант у Мисани, генерал Костанца; и најпо- сви генерал Драгомирлов.

На овакво ствари, али боље рећи на овакве помете свана, ми смо се од давних времена мавишавали. Кад Русија стоји мирна: онда се више на њу и виладе се самм зам- шавеним оплотима; а чим се она почео претати — мени непријатеља новлавују, као нешто, да су извајредно заузети.

Да је садашња политичка стања у Европи толико, то свано види; а боља од

1. Првио г. Никола Матерић.

српскога народа. Тако и, пр. кад се говори о Неманићима, шта пјесник вилу:

Прије но ми слава дјела
Станом редат дива тога,
Им ли, вилу, умјела ми
Калам нешто, тако т' Буга?

Књава бјеше српски народ
У те славно дане наше,
У вољно Неманић
Са судбом му руковаше у

Такових пријера има полише, а блии би „правдани“, да је сва пјесма дивим прикладна као сама; али се томе про- тим: мјеста, на којима пјесник јасно иставља своју личност и владарске своје прилике.

Ува све то ова је пјесма омаца- ција правог реторичко-поетичког ду- ха, ком подаје пјесник својему народу дивну киту мириснога цвијећа са ве- сине црногорских хриди. Како су у пјесми идеали романтични, таква јој је и дикција — бујна, лановита, па- тетична. У пјесми јасну одјекује ци- јелп ланменито срце пјесниково, одо- јева сави високи ум владарев. Сва пје- сма није друго, него свечана жртва великога свешеника идеји народне срп- ске слоге, јединства и слобде!

Dr. Milivoj Drapel.

сваког другог виде ти дули и државници противника сила Русија. Јер иначе не би оптерећивали сопствене народе умијен мо- лани маметима, нити би тражили свако година — а и по више пута у година — нове и странне суме новаца да случај бувају стаи. Истина је, сва друго ништа не чине него што изборе омиру; сви тарде да се ова огромна пошртвовања приносе на жртву велике блага мира (европског) и на већ кад се иде да се тражи још та- ква мир између митовних бачијета, дако је разумјети да се ти чини не да другу сарту, него да се иде један дан смислији од Русије и да могу — увијен под имо- ном мира — докочити Русију. Али већ толико су увијерени и политички другови петроградски, те баш због тога, дозволу ови толико сви Руса у онити, жале по- слудити се да гарантују мир оним истим средствима, којима се служе и његови непријатељи. Ма Русија није допустити оно што је допустити митовни противни- цима; и отуд толико вила на Русију, отуд отада да се у Русија почела орушавати за своју сигурност.

Али је са овај пут очигледно да су непријатељи руски суотали тако, да је тачно погодити: вила су се уморили, али им је мавишала потребна снага. Била једна или друга ствар, сигурно да им ова потома руски некрете нијесу ни мавише по воли — и не требају мавише да су им тами, јер народ све више способности и неуморног рада, свих могућих заузваци, државника противника сила Русија не доби- вају сво мени пријеме за ову страну на каваог барањата од митовних индигуа, на — што је [ош горе — они су осуђени да бјеземе вавродан та је Русија учинила тачану мени нагише политичке.

Један пут се говорења: Русија отоји мирно и чека; дамак напротив може се рећи да се вадра орванит испред руске политике и да надују све препоне, који [о] непријатељи на путу стављају.

Давије година се од мави се прилично свачиности у Кричниту новалана први пут пријатељство француско-руско. У Бер- лину, у Риму, у Лондону и у још неким средистима запаљемине у нас глас. Мави докија у овим средистима почеше се по мави стешавати, јер се хрвањаше нада, да ће се прије или послије уснјети, да се ништота те пријатељство.

У Француској дође на дигани ред- грониа и ружни мавишана ствар. Та ствар ироуаронила једну велику смутњу у пу- бличним митовима у Француској. Њени непријатељи не задовољни се да се мити на писмо, те да поткопају темев републики а, позивајући Цара за карактер, потрудиле се, да му преставо Француску као темду опасну и разарачку.

Ма у митовној теман но уснјеше. Република је отагла увијен сваним, а народ француски не пагули на мави није- реме у Цару.

Отимавани у блии велика предузећа противника француски руски пријатељ ствар, номислише да је интрабно заузети се мавиш. Митовници на страну Француску, обринуше савј поглед на Црну Гору; у сваки случају, мави противници попу- шаше да баве јеме неодолико између Цара и његовог „Једниот пријатог и неоре- нит Пријатеља“. Ма ми о ни у онит теман не мавиши ерећи. Тако мавишаво уснјеха ми е једно ми е друге стране. Шта вави, потома догађаја лантиса ми учинише да мавиш мави себе. Цар са свав чави- вима свога Двора чини нишето француским посланику у Петрограду и учествоје на пласу те овај потома бјажаше сам; Нијести- рији сави мави Николе, у пратњи црно- горског министра иностраних дјела, чини пошјету Цару!

На дои на тај начин о ове стране вјажу у блии испонал све толико државни- цима противника сила Русија, да велики мави се користе прибрали а друге стране.

У Нијестији на мјесто Салзбергерајево ступа Гледетон. И она што о почетка др- жаву да сигурно, да Гледетон неће над- вадати инбјадителса са својим Николе, дамак вјерују и у једну тами ингућност. Одовд дамак и порал те протрије његова политика. Гледетон да сада не може иза- вати своју едикту политику, узрок ствар ирландешка, као што те увијек жељави, и аво што и сад мези. Ма чим уснје да ризиша ствар ирландешку, мени сумње, да Инглеска веће преривати праје а Русија, но било кавај-ј другиј слим.

Свијема је већ подлати мави него доваме влада у народима нији састављају државу противника Русија. У Германији, оваким даним се увијерава млади император, да орудиа снага оде сво умачујући се. О томо нам дјео дивно свједочавност мачи војјем бави одбивени војнички пред- лози у Рајхстагу.

Негда у Немачкој војнички предлави усвојиваду се са лантисом, а дамак напри- тив, сви се одбијају, а особито из свани- ласта и католика: прва војена интенија и глабу, а други поштанути од мави. Да, и аво је разумно, да му једна пошћ може доћи прије из Петрограда него из Берлина. (Сувишно би било ризикувати авио велико неодоходити влада у Италији. Свакомо је већ добри познати мави је мави на

родна противна тројном савезу. Сад у ари- жоме мира, изгледа да је Италија готова помоћи један дан сваним силама у случају рата; само нам се питање мавише: Да ли марширали војска италијанска про- тиву сопствене сабраће Француса?

Ствар је у томе, да, дозволу и Ње- мачкој толико у Италији и у Аустро- Угарској монархији, нијесу ни мави мави мави за сваним политику. У Француској и у Русији мавишати свани одобраје, свани су уснјехом политички, те ја ове мави мави државне воде. Руски француски савез, и ави бави мави до сад на мави мавишени, а онет постоји у сваним Руса и Фран- цуса, и свани од мави мави, да су свани ердачице много мавише него сваним угварци. О томе су руски и француски непријатељи увијерени, те баш због тога, мавишени добром порцајом гласа, изгледа мави да не држе ништа боље, него сванија вјотар да им мави — бура.

Не би нар бави боља повратити сва- коме мави и тако мавише интрамачији рат, који је игде до сад био.

ДОМАЋЕ ВИЈЕСТИ

Цетина, 20 марта

(С Двора.) Њихова Височанства Књази и Књагиња са свом Књажевском породицом вратили су се с Ријекe у прошлу суботу, 20 ов. м.

(Министар правде.) Чувени нау- ченик правни, г. др. В. Богатић, име- нован је министром правде у Црној Го- ри и то, због огромних својих научних послова, на сада само се примио на јед- ну годињу. У исто пријеме г. Богатић именован је и чланом Државног Савје- та. Г. Богатић ће вавати како ступа у живот нови закон — у опште рад- дити на томе, да буде што бољим успјехом уведен и примјенен. Гоци, Богатић је пријатним послом отпуто- ваво у прошлу сриједу преко Дубров- ника у Париз.

(„Врбича.“) Уобичајени излет у „Врбичу“ одашњих школа био је и ове године на Лавареву суботу. Обери и ширке около Призива, на поглед Ска- дарскоме језеру и Зети земљи равни, били су пуни мавишета свијета. Ув во- сазу пјесму брали су уснјехом и учо- нице цвијеће и разво велико гласе. Средисте је било под објектом на сваноме Призиву, отаде је миставно тијело, омаки на спрема са, павало некрете мени лантисе, здраве и јадре мави- дежи — будућих; учитеља, професора, секретара, судија и министара. Са При- зива, окупише цвијећем и свавоверним неким гласима, мовише часно прете и нијевајући хрватскоком побожлошћу „божјеје мавишени“, вратили су се ученици са својим наставницима у на- рош на „Милочину чесму“, гдје се је во- дица закристила. За „Дамиласом Воли- цом“ сустигли су свечану лавују Њих. Височанства Књази и Књагиња, која се тада враћаху са Књажевском поро- диком с Ријекe. Њего. Свијет, велики војвода мити и гракомачки, мавиша командир Књаз Мирко, уставно се за лавијом и пратио свечани ход све до према Двору, гдје је само часим свр- нуо, на онет дошао кром двороки сарки на Милочину чесму и присуствовало свештеном воде. Отоза је лавија погла уз главиу узду, на испред Двора у Манастир, гдје се крстима починило. Његова Свијетлост учествовао је свачи- мити сво до сарни тем. — Излет у „Врбичу“ испало је на онити мави- вождство.

Књижевност, умјетност и просвјета.

Илаина је на штанио 4 и 5 број „Гласника“ за заблаву и науку са јави св- државом: 1. Адамсво индико, приповијатка Јана Веселиновића. 2. Одав Мавишеду Есеидији Спахићу, пјесма Миланов Т. Јан- ковича. 3. Јовина гласна Крсто (Петровац). 4. Из Хајвала: 1. Гаје... 2. Моја тајна. 3. Дању мави... 4. Темно ружи и 5. Два два јетва. 6. Јана Вуд Ковића (свршотав), црта Ст. Матијанића. 6. Материно сува (Нарпа- сов), прео. Г. О. 7. Тем оламичав, пјесма К. Желевог. 8. Дјетина игра, приповијетка од А. Попаненка. 9. „Кала мави“, народна пјесма на бачијско мавише. 10. Реселовије и идеје аво сили (свршотав), од проо. К. Стојаничића. 11. Идеали и стварност (свр- шотав), студија е руског. 12. Писмени, од Ђ. Поповића. 13. Писма Ђуре Јакшића Ђ.

